

szerint adatik el, igen nyomós ok a valonea használata mellett.

A tanninkivonatra vonatkozólag megemlítem, hogy egy angol bőrgyárosokból és cserző-anyagkereskedőkből alakult társulat már évek óta nagyban foglalkozik nálunk és másutt a tanninkivonat gyártásával.

E társulatnak 1884. óta Vinkovcétól nem messze Zupanjeban is van egy gyára, melyben a kocsános tölgy hulladékai használatnak tanninkivonat készítésre.

Kezdetben a gyár 24 óránként 240—280 ürméter hulladékot dolgozott fel, alig 10 hónapi fennállása után azonban már annyira kiterjesztette üzemét, hogy ettől fogva naponként 400 ürmétert dolgoztat fel.

A munka éjjel és nappal megszakítás nélkül folyik s a munkások 12 óránként váltják fel egymást. Éjjel a gyár világos világítás mellett működik.

A gyár termékének csomagolására szolgáló hordók egy gőzerővel dolgozó gyárban készülnek s naponként igen nagy mennyiségben küldetnek szét a külföldre.

Ezek a tények ugy hiszem egészen megérthetővé teszik, miért hanyatlanak már egy évtized óta a gubacsárak s fájdalom, arról is meggyőzhetnek, hogy a baj épen nem muló, a régi jó árak nem térnek többé vissza.

Az államerdészet 1887. évi költségvetése.

Az alábbiakban közöljük a kincstári erdőkre, az erdők állami felügyeletére és az országos erdei alapra vonatkozó 1887. évi költségvetéseket, azon indokolással együtt, melylyel a költségvetés a törvényhozás elé terjesztetett.

I. Állami erdők.

Az állami erdőknél az 1887. évre előirányzott rendes kiadások és bevételek, összehasonlítva az 1886. évi költségvetés tétéleivel, a következő táblázatban sommásan és rovatonként vannak előtüntetve:

Rovat		1887.	1886.	Az 1887. évre tehát	
		évi előirányzat		több	kevesebb
Kiadások.					
Kezelési kiadások.					
1	Személyi járandóságok	842428	842428	.	.
2	Irodai és szolgatartási átalányok	14017	14439	.	422
3	Egyéb irodai költségek	27752	27776	.	24
4	Lótartási és utazási átalányok	99580	99580	.	.
5	Egyéb utazási költségek	92200	92200	.	.
6	Kezelési épületek fentartása	73010	73010	.	10
7	Jutalmak és segélyek	12230	12130	100	.
8	Egyéb előre nem látott költségek	14869	13514	1355	.
	Összeg	1176076	1175077	1455	456
Közterhek.					
9	Adó és egyéb közköltségek	562622	573316	.	10694
10	Egyházi és jótékony czélok	66656	61135	5521	.
	Összeg	629278	634451	.	5173
Üzleti költségek.					
11	Erdőrendezés	48360	49100	.	740
12	Tűzfavágatás és szállítás	751969	818103	.	66134
13	Épület- és műszerfavágatás és szállítás	749715	563599	186116	.
14	Fagyártmányok előállítás	123453	140678	.	17225
15	Faszén termelése és szállítás	228478	198330	30148	.
16	Erdőművelés	107080	106791	289	.
17	Mellékhaszonvételek	48247	43930	4317	.
18	Üzleti épületek és szállítási eszközök	274745	268025	6720	.
19	Anyagok és termények vásárlása	92885	82039	10846	.
20	Leltári tárgyak beszerzése	30719	29427	1292	.
21	Egyéb előre nem látható költségek	35325	35002	323	.
	Összeg	2490976	2335024	155952	.
Kiadások főösszege					
		4296330	4144552	151778	.
22	Az állami kezelés alá vett községi erdők	48250	25250	23000	.
	Főösszeg	4344580	4169802	174778	.

Rovat		1887.	1886.	Az 1887. évre tehát	
		évi előirányzat		több	kevesebb
Bevételek.					
1	Főhasználat :				
	<i>a)</i> tűzifa	1589665	1680174	.	90509
	<i>b)</i> épület- és műszerfa	3146203	2904148	242055	.
	<i>c)</i> fagyártmányok	354299	394425	.	40126
	<i>d)</i> faszén	434471	411428	23043	.
2	Mellék-haszonvételek	722968	693753	29215	.
3	Anyagok és termények	56648	30562	26086	.
4	Leltári tárgyak	1203	4716	.	3513
5	Térítmények	4580	5237	.	657
6	Egyéb bevételek	128950	131971	.	3021
	Bevételek összege	6438987	6256414	182573	.
7	Az állami kezelés alá vett községi erdők	48250	25250	23000	.
	Főösszeg	6487237	6281664	205573	.

Ezen részletezés szerint az állami erdők 1887. évi összes rendes bevétele . . . 6,487.237 frt,
a rendes kiadás összege ellenben . . . 4,344.580 „

és így a tiszta jövedelem összesen 2,142.657 frttal lett a költségvetésbe felvéve.

Az állami erdők 1887. évi előirányzatát az 1886. év költségvetésével összehasonlítva, kitűnik, hogy az 1887. évben remélhető rendes bevétel nagyobb . . . 205.573 frttal,
a rendes kiadás pedig szintén nagyobb . . . 174.778 „

Ehhez képest tehát a tiszta jövedelem kedvezőbb 30.795 frttal.

A kiadások és bevételek egyes rovatain mutatkozó eltérések a következő részletezésben vannak indokolva.

Kiadások.

a) Kezelési kiadások. 1—8. rovat. A kezelési kiadások összes 8 rovatán az 1886. évi összegnél 999 frttal több szükségeltetik. Ezen többlet a horvát-szlavonországi uj tisztí és

altiszti szervezet végrehajtásának kifolyása, a mennyiben több, a jelenleg rendszeresített járandóságoknál nagyobb fizetéssel bíró tisztviselő személyi pótlékkal látandó el.

c) **Közterhek.** 9—10. rovat. Az ezen rovatokon mutatózó 5.173 frtnyi kisebb kiadás, a tényleges szükséglet szerinti fölvételnek eredménye.

d) **Üzleti költségek.** 11. *Erdőrendezés.* A 740 frtnyi kiadási kevesblet, az ezen rovaton 1886-ra előirányzott összeggel szemben a dologi kiadások apadásából ered.

12. *Tűzifa vágatás és szállítás.* A 66.134 frtnyi kisebb szükséglet onnan származik, mert a jelenlegi közigazdasági viszonyok között nagyobb készletek termelése nem ajánlatos.

13. *Épület és műszerfa vágatása és szállítása.* A tetemes 186.116 frtnyi költségzaporulat a máramaros-szigeti kerületben előfordult rendkívüli terjedelmű széldöntések feldolgozása, valamint a kolozsvári és szászsebesi erdőhatóságok kerületében épület- és műszerfa eladásra kötött szerződés kapcsán teljesítendő nagyobb mértékű fatermelés által merült föl.

14. *Fagyártmányok.* Az ezen rovaton mutatózó 17.225 frtnyi költség-apadás onnan származik, hogy több kerületben annak házilag kiállítása korlátozva lett.

15. *Faszén.* A 30.148 frtnyi nagyobb kiadásnak oka az, hogy a kincstári bányászat kívánatára a nagybányai, szászsebesi és ungvári erdőhatóságok kerületében az 1886. évnél nagyobb mennyiségű faszén előállítására lett előirányozva.

16. *Erdőmivelés.* A 289 frtnyi csekély költségtöbblet egyes helyi tételek kisebb mérvű különbségéből ered.

17. *Mellékhaszonvételek.* A 4.317 frtnyi kiadási szaporulatnak oka az, hogy különösen az orsovai és zsarnóczai kerületben némely mellékhasználati termék (mint mész, téglá stb.) a mutatózó szükséglet szerint valamivel nagyobb mértékben fog előállíttatni.

18. *Üzleti épületek és szállítási eszközök fentartása.* A 6.720 frtnyi nagyobb kiadás a tényleges szükséglet szerint, nevezetesen pedig a kolozsvári és szászsebesi kerületekben szükséges jelentékenyebb szállítási eszközök helyreállítására lett előirányozva.

19. *Anyagok és termények vásárlása.* A 10.846 frtnyi költségtöbblet oka az, hogy a máramaros-szigeti kerületben létező kiterjedt széldöntések feldolgozásával kapcsolatosan az ezen kerületben fennálló gyakorlat szerint a munkások számára megkívántató nagyobb mennyiségű termények és anyagok megszerzése szükségeltetik.

20. *Leltári tárgyak beszerzése.* Az 1.292 frtnyi nagyobb szükséglet, az elhasznált leltári tárgyak kiselejtezése által megfogyott e nemű készletek kiegészítésére igényeltetik.

21. *Egyéb előre nem látható üzleti költségek.* A 323 frtnyi csekély kiadási többlet a tényleges szükséglet tekintetbe vételével lett előirányozva.

22. *Az állami kezelés alá átvett községi erdők érdekében tett kiadások.* Az ezen rovaton mutatkozó 23.000 frtnyi költségtöbblet onnan származik, hogy a szeged-városi erdők, valamint a volt 14 magyar határ-őrezred vagyonközségének erdei állami kezelésbe már is átvétettek, hogy továbbá több törvényhatósággal hasonló átvételek fölötti tárgyalások vannak folyamatban. Az ezek alapján szükséges többletkiadások egyébként a hasonló nagyságu bevételi tétel mértéke szerint irányoztatnak elő.

Bevételek.

1. a) *Tűzifa eladás.* A 90.509 frtnyi jövedelmi kevesblet összhangzatban áll az előirányzott 66.134 frtnyi tűzifa előállítási kisebb szükséglettel; oka különben a mai közgazdasági viszonyokban keresendő, melyek tetemes árhanyatlást idéztek elő.

b) *Épület- és műszerfa eladás.* A 242.055 frtnyi bevételi szaporulat részben onnan származik, hogy a kolozsvári és szászsebesi erdőhatóságok kerületeiben ezen termékekre kedvező szerződések lettek kötve; részben pedig onnan, hogy a máramaros-szigeti erdőigazgatóság kerületében előfordult nagyobb mértékű széldöntések feldolgozása által a piacra hozandó épületfa értékesítéséből több bevétel remélhető.

c) *Fagyártmányok.* Az ezen rovaton mutatkozó 40.126 frtnyi kisebb jövedelem a fagyártmányok árainak hanyatlásából ered.

d) *Faszén eladása.* A 23.043 frtnyi jövedelemnagyobbdás onnan ered, hogy a fém- és vaskohászat részére az 1886. évre előirányozottnál nagyobb szénmennyiség lesz kiszolgáltatandó. A faszén fedezeti és szükségleti irányzata közötti visszás arány különben onnan származik, hogy a megapadt szénfa készletek az okszerű kezelés érdekében kiegészítendők.

2. *Mellékhaszonvételek.* Az előirányzott 29.215 frtnyi bevételi nagyobbdás a belzetek, havasi és erdei legelők, korcsmák, mész és egyéb mellékhaszonvételi termékek kedvezőbb, illetve kiterjedtebb értékesítéséből remélhető.

3. *Anyagok és termények.* A 26.086 frtnyi bevételi többlet a máramaros-szigeti kerületben végrehajtandó nagy mérvű fa-termelési munkálatokkal kapcsolatos anyag- és termény értékesítéséből remélhető.

4. *Leltári tárgyak eladása.* A 3.513 frtnyi bevételi kevesbletnek oka az, hogy az 1887. évben alárendeltebb mennyiségű leltári szerek kerülnek eladás alá.

5. *Téritmények.* 6. *Egyéb bevételek.* A 657, illetve 3.021 frtnyi kisebb bevétel az 1885. évi tényleges eredménynek tekintetbe vételével lett előirányozva.

7. *Az állami kezelés alá átvett erdőkért a birtokosok által megtérített kezelési díjak.* A 23.000 frtnyi bevételi többlet indoka ugyanaz, a mi a szükségleti rész 22. tétele alatt elő van adva; t. i. a kincstár kezelésébe az 1886. évben már is több erdőbirtok lett átvéve, az 1887. év folyamán pedig továbbiaknak átvétele várható; ezeknek kezeléseért pedig az erdőbirtokosok a szükségletnek megfelelő költséget tartoznak a kincstárnak fizetni.

II. Erdőfelügyelőségek.

A kir. erdőfelügyelőségek 1887. évi költségvetése az 1886. évre megállapított költségvetéstől semmiben sem tér el s az eddig is fennállott és jövőre is mellőzhetlen tényleges szükségesség szerint lett előirányozva.

III. Országos erdei alap.

K i a d á s.

Az alap kiadásánál erdőesítési czélokra 2.000 frttal több irányoztatott elő, mint 1886-ban. Ennek oka az, hogy az erdőtörvény rendelkezéseire képest az erdőgazdaság követelményeinek megfelelőleg a kopárok beerdősítése lehetőleg fokozottabb mértékben eszközöltetik, és előreláthatólag 1887-ben ennyivel több fog ily czélokra szükségeltetni.

A törvény által kívánt szakképzett erdőőrök nevelésére az 1886. évvel szemben 3.500 frttal több vétetett fel, mivel a lipitújvári erdőőri szakiskola dologi kiadásai, melyek az 1886. évi költségvetésben még nem szerepeltek, ennyivel okvetlenül nevelik az e czimen szükséges költségeket.

Az alap részére előirányzott 2.260 frtnyi többlet az 1886. évi jövedelemnél az 1887. évre 11.300 frttal előirányzott nagyobb bevételi összegnek egyötöd részét képezi, melyet az alap szabályai értelmében mint tőkesítendő összeget kellett felvenni.

B e v é t e l.

Az alap bevételei alatt az 1887. évre előirányzott 38.800 frtnyi összeg az 1886. évre engedélyezett hitel ellenében 11.300 frttal nagyobb, mert az eddigi tapasztalatok után remélhető, hogy az erdei kihágások és erdőrendészeti áthágások után befolyó pénzbüntetések, illetőleg birságpénzekből, valamint az alap tulajdonát képező magyar aranyjáradék-kötvények kamataiból ennyi bevétel elérhető lesz.

Az alap bevételeinek és kiadásainak összehasonlításánál 5.760 frt fedezetlen kiadás mutatkozik, mely az 1886. évi 9.300 frt fedezetlen kiadással szemben 3.540 frttal kevesebb, tehát az 1886. évvel szemben az előirányzat ezzel kedvezőbb. Ezen költségkeveslet az alap jövedelmeinek emelkedéséből ered; a hiányt illetőleg pedig megjegyeztetik hogy, az, az alap vagyonának emelkedéséhez mérten évről-évre kisebb lesz és idővel egészen meg fog szünni.

IV. Nyugdíjak.

A) Magyarország.

4. Rovat. „Állami erdők.”

1886, évben elő-	} állandó illetmény	201.848	frt,
irányozva volt		halálzási stb.	
	} negyed	400	„ 202,148

Időközben megszűnt:

90 férfi ellátása	11.011	frt,
64 nő „	1.867	„
72 árva „	564	„
és az 1886. évre előirányzott		
halálzási stb. negyed	400	„ 13.824
		frt,
		marad 188.324

Ellenben újból engedélyezett, illetve elő-		
irányoztatik 75 férfi ellátása (köztük 1 VIII. rang-		
oszt. erdőmester évi 1.000 frt nyugdíjjal, a többi		
erdőőr és erdőmunkás)	8.395	frt,
84 nő ellátása	5.937	„
53 árva „	566	„
temetkezési járulékok és végki-		
elégítések szükséglete	3.000	„ 17.898

Előirányoztatik tehát 1787. évre 206.222 frt.

B) Horvátország.

Az 1886. évre megállapított költségvetés tett 103.451 frtot,

Időközben megszűnt:

21 férfi ellátása	5.105	frt,
8 nő „	727	„
8 árva „	196	„
1886. évre előirányozott halá-		
lozási negyed	200	„ 6.228
		frt,
	Marad .	97223

Ellenben újból engedélyezett, illetve előirányoztatik:

22 férfi ellátása (2 IX. rangú főerdész, a többi erdőőr)	6.241 frt,
12 nő ellátása	1.620 „
4 árva „	200 „
Temetkezési járulékok és végkielégíté- sek szüksége	2.000 „
Előirányoztatik tehát 1807. évre	<u>107.284 frt.</u>

V. Beruházások.

Az állami erdőknél 1886. évre engedélyezett 243.900 frt,
1887. évre előirányoztatott, és pedig:

a) kezelési és üzleti építkezé- sekre, valamint birtokvételekre	173.700 frt,
b) birtokrendezésre	50.840 „
c) a Béga és Maros folyók szabályozására	17.200 „
Összesen	<u>241.700 frt,</u>
tehát kevesebb	2.200 frttal,

Az előirányzott összeg a múlt évinél 2.200 frttal azért kisebb, mert tekintettel a mai pénzügyi helyzetre — a szükségletek a legszélsőbb határig lettek leszállítva, — úgy hogy a fölvetett költségekből a már elodázhatlanul szükséges építkezések is csak úgy vehetők foganatba, a legnagyobb takarékoság föltételezése mellett is, hogy a helyreállítandó műtárgyak föllállítása több évre lett felosztva.

L a p s z e m l e.

(*J. L—a.*) **Az erdészeti meteorológiai megfigyelések szükséges tartamáról** értekezik dr. Nördlinger Tivadar giesseni egyetemi tanár a „Centralblatt f. d. gesammte Forstwesen“ októberi füzetében. E tárgyra vonatkozólag Ebermeyer 1873-ban akkép nyilatkozik, hogy eddigi kutatásai folytán arra a meggyőződésre jutott, hogy egy bizonyos termőhelyet illetőleg az erdőnek a talajra és levegőre gyakorolt befolyása a gyakorlati czéloknak megfelelő pontossággal öt évi megfigyelések által már eléggé megállapítható, s hogy a megfigyelések ennél több évig tartó folytatása újabb s fontosabb tapasztalatokat nem igen fog eredményezni. Nevezett tudós ebbeli nézetét már akkor nyilvánította, midőn Bajorországban még csak két évi megfigyelések

eredményei lettek megállapítva, s midőn arra vonatkozólag még tapasztalatokkal nem rendelkeztek, vajjon az eredmények öt évi megfigyelési tartammal az évenként felléphető szabálytalan befolyásoktól mentek lesznek-e, vagy sem.

Egy később érvényre jutott nézet szerint, 10 éven át folytatott megfigyelések adnak csak olyan átlag adatokat, melyek alapján a szabad mezei és az erdei levegő hőmérsékletének klimatikus eltérését elegendő pontossággal meglehetősen itélni, s csakugyan Bajorországban az erdészeti-meteorológiai állomásokat csak a 10-ik évben szüntették meg, illetőleg részben harmadrendű állomásokká változtatták át, melyeken csak a légköri csapadékok mérését eszközlik, s naponként a legmagasabb és legalsóbb hőfok, az ég felhőzete, zivatar stb. jegyeztetik föl.

A német birodalom egyes állomásain, melyeket Ebermayernek Bajorországban elfogadott kettős (állomás az erdőben és a szabadban) rendszere szerint állítottak fel, immár egy évtizednél tovább folytatják a megfigyeléseket. Megéri tehát a fáradságot, hogy az ott nyert és már közzé is tett adatokat vizsgálat alá vegyük s kutassuk, vajjon az Ebermayer által javasolt öt évi rövid időköz elegendő-e arra, hogy eredményeiből az erdei és a szabad mezei (nem erdősült) klimatikus viszonyok eltéréseit megítélhessük.

Erre a célra 6 állomás jelöltetett ki, melyeknek helyi viszonyairól, — még pedig úgy az erdei, mint a mezei állomásra nézve, — kellő fölvilágosítással szolgál a mellékelt táblázat.

A szóban lévő kérdés megoldását illetőleg ez alkalommal az erdőnek csak a léghőmérsékletre gyakorolt befolyása vétetett figyelembe. Ez irányban kiinduló pontul szolgál a mezei és erdei állomások átlagos évi hőmérsékének különbsége. Az erdészeti szempontból tett meteorológiai kísérletek feladata ugyanis meghatározni azt a befolyást, a melyet az erdő az általános hőmérsékleti viszonyokra gyakorol, ezt pedig csak úgy deríthetjük ki, ha első sorban megállapítani törekszünk az erdei és mezei levegő között mutatkozó hőmérsék különbségét.

A számítások alapjául csak a nappali hőmérsék — napfölkeltétől napleszálltáig — szolgál. Ezt Nördlinger a következőképp indokolja. Nappal az erdőnek befolyása a léghőmérsékletre, mint ezt a szabadban és az erdőben felállított léghőmérők igazolják, a lehűtésben, éjjel pedig a fölmelegítésben, — illetve a kisugárzásnak az erdő ernyője által való mérséklésében — nyilvánul. Minthogy pedig az erdőnek ezen ellentétes hatásai egymást az átlagos napi hőmérsék kiszámításánál kölcsönösen megsemmisítenék, ennél fogva ha a zárt szálerdőnek a levegő hőváltozására gyakorolt befolyását helyesen megállapítani akarjuk, a nappal nyert hőeredményeket az éjjel nyertektől külön válva kell tárgyalnunk. A nappali hőmérsék a reggel, délben, (hőmaximum) és este nyert mérések átlagából, az évi, valamint az összes átlag pedig az ezek eredményéből nyert adatok átlagából számított ki.

A szabad- és erdei levegő nappali hőmérsékletének különbségei.

A kettős állomás helye				Hadersleben	Neumatt	Melke-rei	Hage-nau	Frizen	Holle-rant	St.-Johann	A 6 állomás átlaga, melyekben 8—9 évi megfigyelések eszközözöttettek. (Tehát Szt.-Johann állomás kivételével.)			
Tengerfeletti magasság				34	340	930	145	30	612	760 ¹				
b ü k k				erdei fenyő			l ú c z							
Helyi vi-szonyok	Erdei álla-mos	fanem és kor	gazda-sági ág	70	50	70	60	50	50	50	szántó-föld	erdei fenyő	szántó-föld	r é t e k
				szántó-föld	r é t e k			szántó-föld	r é t e k					
A két-két állomás közötti távolság kilométerekben				0.2	0.5	2.8	1.9	0.2	0.2	0.7				
A megfigyelés tartama		évek száma		8	8	9	8	8	9	5				
		évfolyamok		1876/84	1876/84	1875/84	1876/84	1876/84	1875/84	1880/85				
öt évi, még pedig	I-től V-ig	tartó megfigyelések átlaga		0.6	0.8	1.4	1.2	1.0	1.0	1.5	1.0			
	II—VI			0.6	0.9	1.4	1.4	1.0	1.1	—	1.1			
	III—VII			0.5	1.0	1.5	1.3	1.0	1.1	—	1.1			
	IV—VIII			0.5	1.0	1.5	1.3	0.9	1.1	—	1.0			
	V—IX évig			—	—	1.5	—	—	1.2	—	—			
összes átlag				0.5	0.9	1.4	1.3	0.9	1.1	—	1.0			
A különbség		számok-ban		0.7	1.1	1.6	1.5	1.0	1.2	1.6	1.2			
maximuma		mikor		1877/79	1879/81 és 1883/84	1878/80 és 1883/84	1881/82	1878/81	1879/82 és 1883/84	1881/82	—			
A különbség		számok-ban		0.4	0.5	1.0	0.9	0.9	0.9	1.3	0.8			
minimuma		mikor		1881/84	1876/77	1876/77	1876/77	1876/78 és 1881/84	1876/77	1882/83	—			
A maximum és minimum közötti különbség				0.3	0.6	0.6	0.6	0.1	0.3	0.3	0.4			

(B. V.) **A Syringa Josikaea Jacqu. fil., magyarföldi (endemicus) orgona fa sorsa.** A kolozsvári „Magyar Növénytani Lapok“ 1887. 1—2. száma, a 23—27. lapon Franchet francia botanikusnak „Observations sur les Syringa du Nord de la China“ című értekezéséről referál, mely mint a Bulletin de la société philomatique de Paris (1885) külön nyomása jelent meg. E szerint a Syringa Josikaea Jacqu. fil. 1830—31 nem más, mint a britindiai (himalayai) S. Emodi Wall. 1828. Franchet azt állítja, hogy ez a két orgonafa sem leveleinek alakjára, sem a virágzat szerkezetére nézve nem különbözik. A virág-lombot kurta és gyakran egymástól távolabb eső ágacsok alkotják, ezért az egész virágzat keskeny és megszaggatott. A virág színe nem jellemző. S. Emodié elég gyakran fehér, de nem ritkán meg van a lilaszín árnyéklata is. A levél visszáján porszinü glandulákat, melyeket az „Erdészeti Lapok“ 1883-ik évfolyamában én is kiemeltem, mind a két Syringán láthatni.

Franchet szerint az egyszerű lombos Syringák hazája tehát pl. a S. vulgarisé, S. Persicaé ismeretlen; a feherhátas (discolor) lombos orgonafák, a minő a S. Emodi vagy S. Josikaea is, vad állapotban még ma is ismeretesek. Franchet hazánk növényzeti viszonyait hiányosan ismeri, mert ha Krassó- és Szörény megyében járt volna, kétségtelenül elhinné, hogy itt a S. vulgaris igazán vadon terem.

Ha tehát Franchet állítása, hogy a S. Emodi Wallich 1828 = S. Josikaea Jacqu. fil. 1831, igaz; akkor e csinos bokor földrajzi elterjedése nagyobb lett, de ezzel a S. Emodi Wallich (S. Josikaea Jacqu. fil.) elveszti azt a nevezetességét, mely eddig, mint gondolt bennszülött magyarföldi növényt, a magyar haza növénygeographiájához fűzte. Én nekem, megvallom, valahányszor a Syringa Josikaea magyarföldi voltára gondoltam, mindég maradt kevés kétségem, hogy ily kirívó sajtáságu bokor, mely kerti dísznek is nagyon csinos, csak Erdély és Magyarország határán, Marmaros-, Bereg- és Ungmegyében, leginkább az oláhság és ruthének földjén maradt győztes az életküzelemben.

A „Magyar Növ. Lapok“ jeles referense azt a véleményét is kijelenti, hogy ha kétségtelenül kiderül, hogy a S. Emodi meg a S. Josikaea systmaticai tekintetben tökéletesen megegyeznek, akkor a S. Josikaea név marad elsőségben. Mert habár Wellich-nak „A numerical List of dried specimens of plants in the East-India Company's Museum“ című catalogusa 1828 december elején jelent meg; s azon kegyeletből, hogy Wellich roppant sok indiai növényt ajándékozott a continens elsőrangú muzeumainak, a diognosis, leírás nélkül közölt pusztá növényneveit rendes fajneveknek elfogadják: mégis e növénynevek kelte és prioritása, a referens szerint, csak attól az időtől számítandó, midőn Wallich növényei a gyűjtemények

számára valóban megküldettek s De Candolle szerint csak 1830-ban fogtak hozzá a Wellich növényeinek szétosztásához.

Mi az ellenkezőt hisszük és valljuk. Ilyen kétes esetben, ha Wallich 1828-ban kelt catalogusát nem tekintjük is, nem az a fő ok, hogy a *S. Josikaea* prioritásban maradjon, hanem a szóban forgó orgonafa tudományos felismerése. Wallich a *S. Emodi*-t már legalább 1828-ban felismerte és megkülönböztette; Jaquin fil. a *S. Josikaea*-át 1830. végén ismerteti, s legvalóbbszínű, hogy a leírása csak 1831-ben jelent meg. Végre 1830 vége felé a tudományos világ Wallich-nak 1828-ban kelt catalogusából tudhatta már, hogy Indiában is van egy orgonafaj, melylyel 1830-ban a *S. Josikaea*-t össze kellene hasonlítani, mint a hogy Reichenbach (plant. critic. 32) a *S. Josikaea*-át a chinai *S. villosa*-val össze is hasonlítja. Jaquin fil. érdemei az ő prioritása elejtésével semmit se csorbulnak. Ha Wallich catalogusát elfogadjuk az ő indiai növényei első forrásának és az ő elnevezéseit érvényben hagyjuk, akkor a növénynevek kelte csak 1828 lehet.

A tudós referens a 26. lapon még azon megjegyzésemet is, hogy a *S. Josikaea*-t legelőször nem Reichenbach „*Plantae Criticae*“-jében olvasták legelőször,*) jegyzettel kíséri, de ezzel a dolgot jobban nem világosította meg. Igaz, hogy a könyvtárosok a könyveket, kivált az iskolakönyveket előre kelteznek; de igaz az is, hogy a systematicus botanikusok oly munkákat, melyek megjelenésétől a faj leírását kelteznek, ily könyvtárosi módon fiatalabbítani nem szokták; igaz az is, hogy a füzetekben kiadott munkáknak januáriusban megjelenő végét közönségesen a mult esztendővel kelteznek. A *Syringa Josikaea* leírásának a kelte is ilyen. Vagy 1830 vége Reichenbach „*Plantae criticae*“-jében, vagy legvalóbbszínűen az 1831 februáriusa a „*Flora*“ című botanikai folyóiratban.

(B. V.) **Uj boróka-bokor hazánkban.** Csató János, Alsó-Fehér-megye alispánja, a „Magyar Növénytani Lapok“ tavalyi évfolyamának utolsó számában *Juniperus Kanitzii* (*Juniperus Sabina* \times *communis*) nevéen írja le a gyalogfenyő meg a nehézszagú borókánk eddig ismeretlen fajvegyülékét. Nevezetes ez a hosszabb tűs (*Juniperus communis*) és aprótűs (*J. Sabina*) két-borokónak nászából eredő szülött; tűi a szülőké között közép nagyságúak maradnak: apróbbak mint a *J. communis*-é, de jóval nagyobbak, mint a *J. Sabináé*, és szétállnak. Virága és gyümölcse mostanáig még ismeretlen.

A *Juniperus Kanitzii*-t Csató alispán ur Erdélyben Remete község hegyi legelőin, a jelölt szülők között találta s a mindenesetre

*) Lásd „Erdészeti Lapok“ 1885.

nagyon érdekes és nevezetes bokrot Dr. Kanitz Ágost kolozsvári egyetemi tanár, jeles botanikus és a „Magyar Növénytani Lapok„ hazafias megalapítója tudományos érdemeinek méltatásaképen nevezte el.

A *Juniperus Kanitzii* a *Juniperus foetidissima* Willd., Boiss. Flora orient., V. p. 709. (*J. sabinooides* Gris.) legközelebb való rokona.

Tapasztalatok a berki középerdő-gazdaság köréből.

Ezt a címet adhatjuk Brecher G., zökeritzi porosz kir. főerdész „Aus dem Auenmittelwalde“ cím alatt megjelent füzetének, melyet érdemesnek tartunk a következőkben ismertetni.

A füzet a zökeritzi főerdészség gazdasági és erdőrendező-ségi elveinek rövid leírását tartalmazza. A szerző saját gazdasági módját írja le, minden hibáival és előnyeivel, s mindazon tapasztalataival, melyeket ott, kezelése alatt, az egyes fajok növekvése, alkalmazása és jövedelmezősége tekintetében szerzett. Ez okból e könyvecske ránk nézve sokkal értékesebb, mint némely nagytudomány, s csupa elméleti alapokon mozgó értekezések. Részemről meg vagyok győződve, hogy ha minden erdőgondnok a vezetése alatt álló gazdaságot úgy irná le, mint ezt Brecher tette, igen sok homályos dolog, és — főleg az erdőművelést illetőleg, — igen sok hézag meg lenne világosítva, illetve kiegészítve. Mert hasonló, vagy majdnem hasonló viszonyok (fekvés, talaj, faj) nem ritkán fordulnak elő; ha tehát egyik helyen a gazdaság már régebbtől fogva fejlesztetik és a kezelés hosszú ideje alatt a gazdálkodásnak minden akadályát felismerve, mellőzik, a kedvező viszonyokat pedig felhasználják, — míg ellenben más, hasonló gazdasági viszonyok közt lévő erdőkezelésnél legelőször a szükséges tapasztalatokat kell megszerezni, mi mindig idő és pénzbeli áldozatokkal van összekötve: valóban igen nagy előnynek te-